

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/189/2016
Identifikačné číslo spisu:	7216201869
Dátum vydania rozhodnutia:	22.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7216201869.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ A., bývajúceho v Z. a 2/ M. bývajúcej v E., proti žalovanej PRVEJ KOŠICKEJ SPRÁVCOVSKEJ, spol. s r.o., Biela 5, Košice, IČO: 36 217 735, zastúpenej KAIFER, advokátska kancelária s.r.o., Fibichova 11, Košice, IČO: 36 861 561, za ktorú koná JUDr. Jaroslav Kaifer - konateľ a advokát, o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 13 C 54/2016, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2016 sp. zn. 1 Co 227/2016, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2016 sp. zn. 1 Co 227/2016 a uznesenie Okresného súdu Košice II z 8. februára 2016 č. k. 13 C 54/2016-25 z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 8. februára 2016 č. k. 13 C 54/2016-25 uložil žalovanej povinnosť „zdržať sa plnenia všetkých povinností vyplývajúcich z rozhodnutí prijatých v písomnom hlasovaní vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na ulici C., konanom v dňoch 1.12.2015-3.12.2015, a to až do právoplatného rozhodnutia v prebiehajúcom konaní vedenom pod sp. zn. 42 C 7/2016“.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“), rozhodujúci o odvolaní žalovanej, uznesením z 31. mája 2016 sp. zn. 1 Co 227/2016 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie „s tým, že výrok prvostupňového uznesenia dopĺňa tak, že konanie vo veci samej č. k. 42 C 7/2016 prebieha na Okresnom súde Košice II“. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti nariadenia predbežného opatrenia (teraz neodkladného opatrenia, poznámka dovolacieho súdu) uviedol ďalšie dôvody. V nich, okrem iného, tiež uviedol, že i keď v čase podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia už prebiehalo konanie vo veci samej a teda nebol tu dôvod na pridelenie veci inému sudcovi než konajúcemu vo veci samej, ktoré zistenie „má vplyv aj na rozhodnutie veci zákonným sudcom [...] vzhľadom na obmedzené možnosti spôsobu rozhodovania o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia“ nebolo možné odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť. Dodal, že „k tomuto procesnému pochybeniu

neprihliadol a to predovšetkým s poukazom na to, že predbežné opatrenie je iba dočasným procesným inštitútom a teda ani porušenie procesných povinností súdu nemá také následky, aké by toto porušenie vyvolalo pri rozhodnutí vo veci samej“.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaná podala dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie, a rovnako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“); dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ a g/ OSP. Vadu podľa ostatne uvedeného ustanovenia vidí žalovaná v tom, že o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nerozhodol zákonný sudca. Odvolací súd, hoci si bol vedomý uvedenej vady konania, nesprávny postup súdu prvej inštancie „bagatelizoval“.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu žalovanej nevyjadrili.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákon č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Zohľadňujúc vzájomnú súvzťažnosť ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných do 30. júna 2016, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní, sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery prijaté v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

7. Dovolanie podané do 30. júna 2016, v prípade ktorého podľa vtedy platnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania (napr. pre nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania uvedenej v § 241 ods. 1 veta druhá OSP) ani pre odmietnutie dovolania (napr. z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ OSP) vyvolalo procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy bol daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali.

8. Podľa dovolacieho súdu v danej sporovej veci nie je daný dôvod na zastavenie ani na odmietnutie dovolania žalovanej, pretože jej dovolanie je v dôsledku procesnej vady konania prípustné.

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 OSP). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 OSP a proti uzneseniu § 239 OSP. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 OSP.

10. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, proti ktorému uzneseniu ustanovenie § 239 ods. 3 OSP ale dovolanie nepripúšťalo. Žalovanou sledovaný účel podania dovolania by preto nastal len vtedy, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 OSP.

11. Žalovaná v dovolaní tvrdí, okrem iného, vadu podľa nej spočívajúcu v tom, že o návrhu žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia rozhodol nezákonný sudca. Podľa obsahu ide o námietku vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. g/ OSP (rozhodol vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát), pretože za súd nesprávne obsadený treba považovať aj prípad, že vo veci nerozhodol zákonný sudca, teda sudca ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokováanej veci (IV. ÚS 64/02, I. ÚS 126/03). Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalovaná vytýka túto vadu opodstatnene.

12. Prax súdov akceptuje skutočný zmysel práva na zákonného sudcu ako procesnej garancie, ktorej porušenie sa môže a musí preskúmať aj v mimoinštančných aj v opravných konaniach. Relevanciu nesprávneho obsadenia súdu ako dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. g/ OSP potvrdil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení sp. zn. 4 Cdo 1/98 z 28. januára 1998 (Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, rok 1999, č. 99) naznačil nevyhnutnosť skúmania správneho obsadenia súdu aj z hľadiska zákonného sudcu (podobne aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 13/2001 z 18. marca 2002).

13. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4. Podľa § 3 ods. 4 citovaného zákona zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

14. Podľa čl. VI. ods. 12 Rozvrhu práce Okresného súdu Košice II na rok 2016 v prípade podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v súdnom registri C, Cb, Cpr, Csp a Pc po tom, čo medzi totožnými účastníkmi prebieha konanie, ktoré skutkovo súvisí s podaným návrhom, sa takýto návrh pripojí k už prebiehajúcemu konaniu a zákonným sudcom sa stáva sudca, ktorému bol pôvodný návrh pridelený. Ak takýchto konaní prebieha viacero, pripojí sa návrh na nariadenie predbežného opatrenia k veci, ktorá napadla ako prvá.

15. Z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa žalobcovia domáhali nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by bola žalovanej uložená „povinnosť zdržať sa plnenia všetkých povinností vyplývajúcich z rozhodnutí prijatých v písomnom hlasovaní zo dňa 1.12.2015-3.12.2015, a to až do právoplatného rozhodnutia súdu v prebiehajúcim konaní vedenom pod sp. zn. 42 C 7/2016“, vyplýva, že v čase jeho podania bolo začaté konanie vo veci samej (o určenie neplatnosti rozhodnutí prijatých hlasovaním vlastníkov bytov a nebytových priestorov). Zo spisu (č. l. 23 a 23a) vyplýva, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia aj bol pôvodne pripojený k už prebiehajúcemu konaniu sp. zn. 7 C 7/2016, bol však na pokyn konajúcej sudkyne vylúčený zo spisu a bol zapísaný do oddelenia 42 C. Sudkyňa svoj pokyn na zapísanie veci do oddelenia 42 C odôvodnila tým, že „podanie navrhovateľa zo dňa 8.1.2016 je podľa svojho obsahu a tiež podľa obsahu príloh samostatným návrhom na nariadenie predbežného opatrenia“.

16. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že „nebol správny postup súdu, ktorý uvedené podanie, označené ako návrh na nariadenie predbežného opatrenia zapísal pod osobitné číslo konania a vo veci bolo rozhodnuté mimo konania vo veci samej“ a že toto zistenie „má vplyv aj na rozhodnutie veci zákonným sudcom“. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s uvedenými čiastkovými závermi odvolacieho súdu, nie však s jeho riešením takto vzniknutej procesnej situácie vyúsťujúceho do potvrdenia uznesenia súdu prvej inštancie.

17. Procesný postup, v ktorom o veci nerozhodol zákonný sudca, resp. súd zriadený v súlade so zákonom, je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, z čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd.

18. Vadu spočívajúcu v tom, že nerozhodol zákonný sudca, nie je možné tolerovať s poukazom na povahu konania, v ktorom k nej došlo. Neobstojí preto záver odvolacieho súdu, že na uvedenú vadu nebolo potrebné prihliadnuť „a to predovšetkým s poukazom na to, že predbežné opatrenie je iba dočasným procesným inštitútom a teda ani porušenie procesných povinností súdu nemá také následky, aké by toto porušenie vyvolalo pri rozhodnutí vo veci samej“.

19. Na základe výsledkov meritórneho dovolacieho prieskumu najvyšší súd uzatvára, že nerešpektovaním pravidla zákonného sudcu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ OSP. Vada tejto povahy bola podľa doterajšej právnej úpravy dôvodom, ktorý zakladal nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 OSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

20. Dovolací súd z uvedeného dôvodu uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť len zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 440 CSP).

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.